

NAGRADE 45. TEDNA SLOVENSKE DRAME

Nagrado Vladimirja Kralja za življenjsko delo

prejme

gledališki kritik in teatrolog **Vasja Predan**

Nagrado Vladimirja Kralja za življenjsko delo prejme gledališki kritik in teatrolog Vasja Predana za več kot pol stoletja trajajoče dejavno in poglobljeno spremljanje slovenskega gledališkega, literarnega in kulturnega dogajanja. Njegov obširni opus, zbran in dostopen tudi v zajetnem naboru knjižnih izdaj, pa naj gre pri tem za gledališke ocene, esejistične portrete ustvarjalcev ali teatrološke obravnave, na zgleden način odseva in dokumentira najpomembnejše pojave, dosežke in osebnosti slovenske literature, dramatike in odrske omike druge polovice preteklega ter začetka našega stoletja, zaradi česar si brez dvoma zasluži najvišjo nagrado stanovskega društva DGKTS.

* * *

Vasja Predan, izjemno dejavni, plodoviti, zanesljivi in pronicljivi kritiški ter publicistični sopotnik slovenskega gledališkega, literarnega in kulturnega dogajanja v drugi polovici 20. stoletja ter v prvem desetletju 21. stoletja, se je rodil 6. februarja 1930 v Vitomarcih (Sv. Andraž v Slovenskih goricah). Slovenistiko je diplomiral leta 1955 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in bil do leta 1956 v svobodnem poklicu. Od tedaj do leta 1962 je bil prvi dramaturg v umetniškem programu tedanje Televizije Ljubljana, od leta 1962 do upokojitve (1992) pa ugledni in priljubljeni urednik kulturnega dela elitnega štirinajstdnevnikarja za izobražence Naši razgledi. Od samega začetka 50. let prejšnjega stoletja (od leta 1951) je Vasja Predan vestno, sistematično in sklenjeno objavljaj gledališke in literarne ocene, esejistične portrete znanih ustvarjalcev in tehtne zbirne študije o posameznih izrazitih umetniških pojavih v domačih dnevnikih ter kulturni in strokovni periodiki. Gledališke in literarne kritike je objavljaj nepretrgoma do leta 2001, odtlej pa se je posvetil teatrološkim obravnavam in objavam.

Med slovenskimi gledališkimi kritiki je Vasja Predan zagotovo najbolj vestno in vztrajno poskrbel tudi za trajnost in široko dostopnost svojih doživetih ocen pregovorne odrske minljivosti, saj jih je zbral in objavil v naslednjih knjigah: *Od premiere do premiere* (1966), *Sinočnje premiere* (1974), *Odčarani oder* (1975), *Po premieri* (1981) in *Kritikovo gledališče* (1990). Za Sterijino pozorje v Novem Sadu, s katerim je Vasja Predan dolga leta sodeloval in bil med drugim tudi en mandat selektor najbolj znanih in uglednih jugoslovanskih gledaliških iger, je izbor njegove kritike *Kritičarevo pozorišče* leta 1983 uredil pokojni akademik dr. Andrej Inkret. V zbirki Dramaturški spisi Sterijinega pozorja je leta 1986 sodeloval kot urednik in soavtor zbornika *Sodobna drama in gledališče v Sloveniji*. Vse te knjige omogočajo zainteresirani javnosti trajen, privlačen, strokovno zanesljiv, osebno prepoznaven ter jezikovno in slogovno zgledno izbrušen vpogled v gledališko ustvarjanje slovenskih dramskih gledališč, odrskih umetnikov in dramatikov druge polovice 20. stoletja. Svojo tehtno teatrološko in literarno esejistiko ter portretno, zgodovinsko in dnevniško publicistiko je Vasja Predan zbral in trajno ohranil v knjigah *Branje po naročilu* (1985), *Theatralia* (1991), gledaliških dnevnikih *Sled odrskih senc I* (1995) in *Sled odrskih senc II* (1999), kratkem zgodovinskem orisu *Slovenska dramska gledališča* (1996), *Teatroloških študijah in esejih* (2004) ter *Literarnih in gledaliških publicizmih* (2012). V soavtorstvu s pokojnim Dušanom Tomšetom je leta 1969 poskrbel za osnove sodobne slovenske gledališke terminologije v priložniku *Mali gledališki imenik*, v soavtorstvu s pokojnim akademikom Dušanom Moravcem pa leta 2001 za cvetober kratkih portretov *Sto slovenskih dramskih umetnikov*. Po njegovi zamisli ter v souredništvu in

soavtorstvu z Ivom Svetino je nastal tudi reprezentativni monografski zbornik o režiserju Miletu Korunu (2002).

Zaradi svoje strokovne zanesljivosti in poštenosti ter vselej strastnega razmerja do literature, gledališča in kulture je bil Vasja Predan priljubljen gost, udeleženec in sodelavec številnih festivalov in drugih prireditev doma in na tujem, medijskih nastopov, simpozijev, okroglih miz in ne nazadnje tudi stalni sodelavec pri nastajanju Enciklopedije Slovenije in podobnih leksikografskih izdaj. Kot urednik je z veliko naklonjenostjo, dobrodušnostjo in nevsiljivo mentorsko pomočjo odpiral tudi vrata v medijski prostor novim mladim kritičkim sopotnikom in morebitnim stanovskim naslednikom.

Življenjsko delo časnikarja, urednika, gledališkega kritika in teatrologa Vasje Predana, zbrano in dostopno v zajetni knjižnici njegovih izbranih spisov, na zgleden način odseva in povzema najpomembnejše pojave, dosežke in osebnosti slovenske literature, dramatike in odrske omike druge polovice preteklega stoletja ter začetka našega stoletja. Kot osebno prepoznavni in intelektualno tehtno artikulirani kritički ter doživljajski odsev odrske umetnosti več kot polovice stoletja si Predanovo življenjsko delo brez dvoma zasluži najvišjo nagrado stanovskega društva DGKTS.

(iz utemeljitve, ki jo je pripravil Slavko Pezdir)